

TÝŽDEŇ OTVORENÉHO VLÁDNUTIA 2019

Záverečná správa z podujatia

11. – 15. marec 2019

Galéria Slovenskej výtvarnej únie / Umelka

26. – 27. marec 2019

Košice, Banská Bystrica

Toto dielo podlieha licencií Creative Commons [S uvedením pôvodu 4.0 Medzinárodná Licencia](#)

Bratislava, apríl 2019

Úrad splnomocnenca vlády SR
pre rozvoj občianskej spoločnosti

ÚVOD

Splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti je poverený koordináciou tvorby a implementácie akčných plánov Iniciatívy pre otvorené vládnutie (z angl. Open Government Partnership) na Slovensku. Iniciatíva pre otvorené vládnutie má za cieľ zvyšovať transparentnosť verejnej správy, znižovať korupciu, zvyšovať participáciu a zavádzať inovácie do prostredia verejnej správy. Iniciatíva patrí medzi najdynamickejšie sa rozvíjajúce medzinárodné iniciatívy. Vznikla s cieľom primäť vlády pracovať lepšie a **prinavrátiť dôveru občanov v inštitúcie verejnej správy prostredníctvom budovania princípov otvorenosti, zodpovednosti a zúčtovateľnosti.**

V súčasnosti implementuje Slovensko v poradí [tretí akčný plán Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2017-2019](#), ktorý nadväzuje na predchádzajúce záväzky, pričom prináša do spoločnosti aj nové témy. Cieľom akčných plánov na Slovensku je zvyšovať transparentnosť organizácií štátnej správy, sprístupňovať dáta štátnej správy, zvyšovať participáciu občanov na tvorbe verejných politík, zvyšovať transparentnosť justície a približovať vzdelávacie zdroje a výsledky vedy a výskumu občanom. Súčasný akčný plán sa konkrétne venuje problematike **proaktívneho zverejňovania informácií vo forme otvorených dát, používaniu otvoreného softvéru v prostredí štátnej správy, participácii občanov na tvorbe verejných politík na všetkých úrovniach riadenia, otvorenému vzdelávaniu a otvorenému prístupu k výsledkom vedy a výskumu, otvorenej justícii či sledovaniu aplikačnej praxe vybraných nástrojov a legislatívy.**

S cieľom zvyšovať povedomie na strane verejnosti organizoval Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti (ďalej len „ÚSV ROS“) v roku 2016 podujatie pod názvom **Open Government Week**, alebo **Týždeň otvoreného vládnutia**, ktorý mal okrem iného za cieľ odštartovať implementáciu tretieho akčného plánu. Nakoľko mala táto aktivita širokú pozitívnu odozvu, rozhodli sme sa v nej pravidelne pokračovať.

ÚSV ROS preto v týždni od 11. do 15. marca 2019 organizoval už štvrtý ročník podujatia **Týždeň otvoreného vládnutia 2019**, ktorý bol venovaný **hodnoteniu záväzkov súčasného akčného plánu a zbieraniu podnetov do nového akčného plánu na nadchádzajúce obdobie**. Naším cieľom bolo diskutovať so zúčastnenými zo štátnej správy, samosprávy, občianskej spoločnosti či verejnosti o jednotlivých témach, ktorým sa v rámci Iniciatívy pre otvorené vládnutie Slovensko venuje a vypočuť si podnety, nápady a názory na ďalšie smerovanie agendy. V rámci zbierania podnetov do nového akčného plánu sa predstavitelia ÚSV ROS stretli s mimovládnyimi neziskovými organizáciami a aktívnymi občanmi aj v Košiciach (26. marca 2019) a v Banskej Bystrici (27. marec 2019).

ÚSV ROS ako koordinátor Iniciatívy pre otvorené vládnutie na Slovensku a podporovateľ participácie oceňuje dôležitú úlohu aktívnych občanov a občianok, mimovládnych organizácií, predstaviteľov a predstaviteľiek občianskej spoločnosti a štátnej správy. Aktívny vstup a spolupráca všetkých relevantných aktérov je jedným zo základných princípov Iniciatívy pre otvorené vládnutie, ktorý vedie k zvyšovaniu dôvery občanov v inštitúcie štátu a kvalitnejšiu tvorbu verejných politík.

V tejto správe sa dozviete závery panelových diskusií a najzaujímavejšie postrehy, komentáre a odporúčania v jednotlivých témach z Bratislavy, Košíc a Banskej Bystrice.

PREZENTÁCIA VÝSLEDKOV PRIESKUMU VEREJNOSTI O PARTICIPÁCII OBČANOV V SR SPOJENÁ S ÚVODNOU DISKUSIOU

Pondelok, 11. marec 2019, 10:00 – 12:30

Diskusie sa zúčastnili:

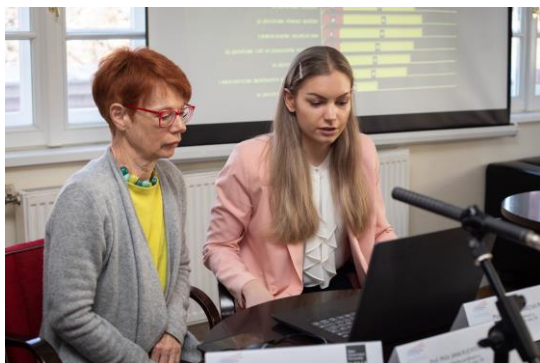
- Prof. PhDr. Jana Plichtová, PhD., Fakulta sociálnych a ekonomických vied, Univerzita Komenského
- Mgr. Anna Šestáková, PhD., Fakulta sociálnych a ekonomických vied, Univerzita Komenského
- Doc. PhDr. Michal Vašečka, PhD., Bratislava Policy Institute
- Martin Giertl, splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Diskusiu moderoval Bohdan Smieška.

P. prof. Plichtová s Annou Šestákovou predstavili zúčastneným prieskum verejnej mienky, ktorý realizovali v rámci národného projektu Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík (projekt „Participácia“). Súčasný prieskum nadväzuje na prieskum z roku 2008, môžeme preto v niektorých faktoroch sledovať vývoj stavu participácie verejnosti na Slovensku za posledných desať rokov.

Z hlavných výsledkov prieskumu vyplýva, že záujem verejnosti o politiku na akejkoľvek úrovni sa pohybuje od 50% pre medzinárodnú politiku až po 72% pre komunálnu politiku. Väčšina slovenskej verejnosti nevyužíva žiadne možnosti participácie. Z prieskumu tiež vyplynulo, že slovenská verejnosť najviac dôveruje školám a univerzitám, miestnej samospráve, armáde a cirkvi. Na posledných priečkach dôvery občanov v inštitúcie sa umiestnili politické strany, parlament a vláda SR. Čo sa týka dôvery občanov navzájom, Slováci a Slovenky najviac dôverujú svojej rodine. Na opačnom konci spektra sa nachádzajú moslimovia, cudzinci a Rómovia.

V prieskume sa autorky pýtali verejnosti na dôvody, prečo neparticipujú. Väčšina opýtaných si myslí, že ich názor nebude vypočutý. Mnohí vyjadrili obavu nad tým, že „tí pri moci im to vrátia“, resp. že nebudú inštitúciami braní ako rovnocenní partneri. V diskusii hostia reagovali na výsledky prieskumu.

Odporúčania smerom k novému akčnému plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie:

- vzdelávať predstaviteľov verejnej správy, občianskej spoločnosti a verejnosti o dôležitosti, výhodách a nevýhodách participácie

Úrad splnomocnenca vlády SR
pre rozvoj občianskej spoločnosti

- proaktívne zverejňovať informácie o aktivitách verejnej správy pre občiansku spoločnosť a verejnosť
-

- [Prezentácia p. prof. Plichtovej a Anny Šestákovej k prieskumu verejnej mienky](#)

PREZENTÁCIA NEZÁVISLÉHO HODNOTENIA PROCESU TVORBY AKČNÉHO PLÁNU INICIATÍVY PRE OTVORENÉ VLÁDNUTIE NA SLOVENSKU NA ROKY 2017 - 2019

Pondelok, 11. marec 2019, 13:30 – 14:00

Nezávislá výskumníčka Iniciatívy pre otvorené vládnutie Mária Žuffová prezentovala hlavné výstupy z hodnotenia tvorby súčasného Akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie na Slovensku na roky 2017 - 2019. Vzhľadom na to, že súčasný akčný plán obsahuje 68 záväzkov, hlavné odporúčanie sa týkalo práve zníženia počtu záväzkov. S tým súvisí aj ambicióznosť záväzkov - podľa nezávislého hodnotenia prijalo Slovensko mnoho záväzkov, ktoré majú nižší potenciál smerovať k otváraniu vládnutia. Táto situácia je ale bežná vo viacerých krajinách zapojených do

Iniciatívy pre otvorené vládnutie, preto by malo byť spoločným cieľom sústrediť sa na ambicióznejšie záväzky. Podobne ako v iných členských krajinách Iniciatívy pre otvorené vládnutie, má súčasný akčný plán málo záväzkov, ktorých cieľom je zvyšovanie zúčtovateľnosti, resp. zodpovednosti štátu / samosprávy.

Nezávislá hodnotiteľka pozitívne ocenila tvorbu súčasného akčného plánu, predovšetkým jeho otvorenosť a zapájanie relevantných aktérov do jeho tvorby prostredníctvom zverejňovania informácií o priebehu a detailoch tvorby akčného plánu. Ako pozitívny krok vníma aj vytvorenie pozícií kontaktných osôb na jednotlivých rezortoch a ústredných orgánoch štátnej správy. Rezorty, ktoré sa podieľajú na úlohách vyplývajúcich z akčných plánov, by mali podľa nezávislého hodnotenia byť viac proaktívne smerom k uplatňovaniu princípov otvoreného vládnutia v rámci svojej každodennej práce.

Odporúčania smerom k novému akčnému plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie:

- navrhnuť menej záväzkov, ale viac ambicióznejších,
- navrhnuť viac záväzkov relevantných k princípom otvoreného vládnutia, predovšetkým zúčtovateľnosti,
- pokračovať v pravidelnej komunikácii s jednotlivými rezortmi a ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy cez kontaktné osoby,
- vnášať princípy otvoreného vládnutia v rámci jednotlivých rezortov a ostatných ústredných orgánov štátnej správy.

-
- [Prezentácia nezávislej výskumníčky Iniciatívy pre otvorené vládnutie M. Žuffovej](#)
  - [Nezávislá hodnotiaci správa k tvorbe Akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2017 – 2019](#)

PARTICIPÁCIA V LEGISLATÍVNOM PROCESSE

Utorok, 12. marec 2019, 9:00 – 12:00

Tohtoročná diskusia bola priamym pokračovaním Okrúhleho stola s legislatívcami, ktorý sa uskutočnil počas Týždňa otvoreného vládnutia 2018 a svojím hlavným zameraním nadviazala na formulované odporúčanie „V spolupráci s legislatívnymi pracovníkmi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy upraviť správu o účasti verejnosti.“.

Na úvod sa diskusia venovala zapájaniu verejnosti do tvorby právnych predpisov a aplikačným problémom participácie. Z diskusie vyplynulo:

- verejnosť je potrebné zapájať od začiatku procesu tvorby právneho predpisu, nielen na národnej úrovni, no i na úrovni Európskej únie;
- záujem verejnosti o participáciu od začiatku tvorby právneho predpisu je nízky, verejnosť sa zväčša zapojí až počas medzirezortného pripomienkového konania;
- participácia verejnosti je problematická najmä pri transponovaní legislatívy EÚ do slovenského právneho poriadku, nakoľko ide o viac menej hotový právny predpis a čas na jeho implementáciu je v mnohých prípadoch krátky;
- často prichádza k „umelému prenosu“ EÚ legislatívy, t. j. nie vždy sa zohľadní slovenský právny poriadok v celej svojej šírke a potreba ďalších zmien sa zistí až následne po prijatí transpozície;
- vo viacerých prípadoch je problematický aj presne určený minimálny čas trvania povinných konzultácií, ktorý je možné skrátiť len s ťažkosťami, čo predlžuje legislatívny proces;
- v Slov-Lexe chýbajú štruktúrované vzory predbežnej informácie a správy o účasti verejnosti;
- formalizované scenáre správy o účasti verejnosti sú komplikované a zväčša sa vyplňajú až pred predložením návrhu do medzirezortného pripomienkového konania;
- legislatívcom chýba spätná väzba na participatívne procesy, ktoré vykonali v rámci prípravy návrhov právnych predpisov.

Ako vhodné opatrenia na účinnejšie zapojenie verejnosti do tvorby právnych predpisov a jej zefektívnenie boli počas diskusie navrhnuté:

- umožniť verejnosti zapojiť sa pri príprave právnych predpisov na úrovni EÚ, napríklad zverejňovaním úniijného legislatívneho procesu na portáli Slov-Lex;
- zvyšovať záujem verejnosti o participáciu už od začiatku tvorby právneho predpisu;
- vložiť štruktúrované vzory predbežnej informácie a správy o účasti verejnosti do systému Slov-Lex;
- kvalitatívne vyhodnocovať správu o účasti verejnosti na štvrtročnej báze;
- zjednodušiť správu o účasti verejnosti a zaviesť jej postupné vyplňanie od začiatku legislatívneho procesu až po predloženie návrhu do pripomienkového konania.

Diskutujúci sa ďalej venovali aplikačným problémom inštitútu hromadnej pripomienky. Z diskusie vyplynulo, že pri zhromažďovaní podporovateľov hromadnej pripomienky nezriedka dochádza k fiktívnej podpore, čo znehodnocuje a znedôveryhodňuje pripomienkový proces.

Preto by stálo za úvahu zjednodušenie podpory hromadnej pripomienky prostredníctvom portálu Slov-Lex, resp. popularizácia tejto možnosti podpory, aby bolo prakticky overiteľné, kto danú pripomienku skutočne podporil. Zároveň by sa malo na takéto príklady zlej praxe poukazovať a informovať o nich.

Diskusia sa venovala aj poslaneckým návrhom zákonov a zapojeniu verejnosti do ich tvorby. Diskutujúci ako problém vnímajú dvojaký právny režim pri príprave legislatívnych návrhov na vládnej a na parlamentnej úrovni. Jedným z príkladov je absencia možnosti verejného pripomienkovania návrhov zákonov pri poslaneckých návrhoch. Ďalším príkladom je zverejňovanie vládnych a poslaneckých návrhov na dvoch rôznych miestach. Diskutujúci preto navrhli, aby aj poslanecké návrhy podliehali povinnosti zverejnenia prostredníctvom portálu SloV-Lex a aby sa verejné pripomienkové konanie zaviedlo aj na poslanecké návrhy.

Po krátkej prestávke sa diskutujúci venovali inštitútu správy o účasti verejnosti na tvorbe právneho predpisu. Na základe odporúčania z diskusie počas Týždňa otvoreného vládnutia 2018 „*V spolupráci s legislatívnymi pracovníkmi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy upraviť správu o účasti verejnosti.*“ sa diskusia v úvode zamerala na to, ktoré otázky formalizovaných vzorov správy o účasti verejnosti sú nadbytočné, resp. ktoré by bolo vhodné doplniť tak, aby správa o účasti verejnosti bola prehľadnou pomôckou pre predkladateľa a zároveň dostatočne popisovala participatívny proces prípravy návrhu právneho predpisu. Zároveň sa diskutovalo o možnosti etapizácie vyplňania správy o účasti verejnosti, čo by prispelo k jej jednoduchšiemu vyplňaniu. Diskutujúci taktiež vyjadrili potrebu vypracovania príručky k správe o účasti verejnosti, respektíve k účasti verejnosti na tvorbe právnych predpisov.

Z diskusie vyplynuli tieto odporúčania pre následný postup v záujme potrebných úprav správy o účasti verejnosti:

- na základe ďalšej diskusie zvážiť, ktoré otázky formalizovaných vzorov správy o účasti verejnosti je vhodné odstrániť, prípadne aké otázky je vhodné doplniť,
- zvážiť zavedenie vyplňania správy o účasti verejnosti na etapy,
- vypracovať metodickú príručku k účasti verejnosti na tvorbe právnych predpisov.

Úrad splnomocnenca za účelom splnenia odporúčaní vytvorí pracovnú skupinu zloženú z legislatívnych pracovníkov ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy a zástupcov občianskej spoločnosti.

OTVORENÝ PRÍSTUP K VÝSTUPOM VEDY A VÝSKUMU

Streda, 13. marec 2019, 9:00 – 12:30

V téme otvorenej vedy ÚSV ROS úzko spolupracuje s Centrom vedecko-technických informácií SR (CVTI SR). Práve CVTI SR je lídrom otvoreného prístupu k výsledkom vedy a výskumu na Slovensku – vďaka Kontaktnej kancelárii pre otvorený prístup šíria myšlienky otvorenej vedy prostredníctvom vzdelávania zamestnancov knižníc, univerzít či vedeckých pracovísk, vedcov a výskumníkov či verejnosti. V rámci Týždňa otvoreného vládnutia 2019 zorganizovalo CVTI SR diskusiu na tému otvoreného prístupu k vede a výskumu.

Diskusie sa zúčastnili:

- prof. RNDr. Ľubica Lacinová, DrSc., Slovenská akadémia vied
- RNDr. Ján Sedlák, DrSc., Slovenská akadémia vied
- prof. MUDr. Dušan Meško, PhD.,
- RNDr. Zuzana Stožická, PhD., Centrum vedecko-technických informácií SR

Diskusiu moderovala Jitka Dobbersteinová z Kontaktnej kancelárie pre otvorený prístup na CVTI SR.

Hostia diskutovali o tom, ako sme či nie sme na Slovensku pripravení na otvorenú vedu, aké prínosy a riziká sú pred nami, či kam smerujú súčasné trendy. Medzi nimi je napríklad aj občianska veda, teda veda, na ktorej aktívne spolupracuje aj verejnosť. Výhody tohto prístupu zahŕňajú napríklad podporu spoluúčasti, vlastníctva a racionality, či rozvoj kritického myslenia.

Veľmi diskutovanou témou bol spôsob hodnotenia slovenských vedcov a vedkýň cez počet publikácií vo vysoko hodnotených vedeckých časopisoch (na základe tzv. Impact factoru, teda indexu, ktorý vyjadruje počet citácií daného článku vo vedeckých časopisoch). Podľa hostí v súčasnosti pri hodnotení prevažuje kvantita nad kvalitou, avšak v opačnom prípade by sa znížil tlak na vedcov, aby produkovali množstvá článkov. Mnoho súčasne vysoko hodnotených časopisov však pracuje v uzavretom režime, čo znamená, že čitatelia vrátane ostatných vedcov musia platiť poplatky za prístup k týmto vedeckým článkom. Otvorený prístup však hovorí o tom, že vedecké výstupy a vedecké články by mali byť prístupné bez bariér. Vďaka otvorenému prístupu „dostávajú články krídla“, sú viac citované.

Hostia sa zhodli na tom, že je veľmi dôležité, aby zmena za otvorený prístup vychádzala zdola, od doktorandov a ich školiteľov. Je dôležité, aby pochopili výhody otvoreného prístupu – vďaka viacerým dostupným článkom sa môžu mladí vedeckí pracovníci rýchlejšie zorientovať v problematike. Vďaka zverejneným dátam z výskumov sa môžu pozrieť na to, ako experiment vznikol, vyskúšať si experiment na vlastných prípadoch. V neposlednom rade je obrovskou výhodou flexibilita – vedeckí pracovníci si môžu článok publikovaný pod otvoreným prístupom prečítať kedykoľvek a kdekoľvek, nie sú obmedzení len na univerzitnú či vedeckú pôdu a sieť, cez ktorú majú prístup do databáz vedeckých časopisov.

Odporúčania smerom k novému akčnému plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie:

- pracovať na zmene myslenia, ktorá by mala prísť zdola (od doktorandov, ich školiteľov), ale aj na úrovni tých, ktorí robia rozhodnutia,

- pracovať na šírení vnútornej osvety a vzdelávania samotných vedcov a výskumníkov na univerzitách,
- podporovať zverejňovanie otvorených dát,
- ,odporovať financovanie publikovania článkov v otvorených vedeckých časopisoch (cena otvorenej vedy je vysoká) buď refundáciou cez špeciálnu grantovú formu alebo navýšením grantov), potrebné myslieť na multizdrojové financovanie (granty, inštitúcie či refundácia publikovania pod otvoreným prístupom),
- spustiť národný repozitár pre výstupy vedy a výskumu, v ktorom budú zverejnené aj dátové súbory a články publikované v otvorených časopisoch.

Po veľmi výživnej diskusii nasledovalo premietanie filmu **Paywall**, ktorý poukazuje na problematiku platenia za vedecké články publikované vo vedeckých časopisoch. Film Paywall je vďaka verejnej licencií voľne dostupný na tomto odkaze <https://paywallthemovie.com/>.

OTVORENÉ VZDELÁVANIE A OTVORENÉ VZDELÁVACIE ZDROJE

Streda, 13. marec, 13:30 – 16:00

V téme otvoreného vzdelávania a predovšetkým otvorených vzdelávacích zdrojov sa prezentácia sústredila na pripravované Centrálné úložisko digitálneho edukačného obsahu (CÚDEO) z dielne Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR. Predstavitelia MŠVVaŠ SR a dodávateľa úložiska zúčastneným predstavili najbližšie kroky vedúce ku spusteniu CÚDEO - testovací režim, ktorý má byť spustený 1. apríla 2019. CÚDEO by mali testovať 50 učiteľia a 50 žiaci. Ďalší postup po spustení CÚDEO by sa mal zamerať na vzdelávanie pedagógov k využívaniu CÚDEO v spolupráci s Metodicko-pedagogickým centrom.

Po všeobecnom úvode sa zúčastnení rozdelili do štyroch skupín. V menších skupinách sa potom venovali nasledujúcim témam:

1. CÚDEO bližšie – praktická ukážka fungovania úložiska s funkcionalitami
2. Školenia pedagógov k využívaniu CÚDEO, resp. k tvorbe nových vzdelávacích zdrojov
3. Podpora tvorby nových vzdelávacích zdrojov – aké sú finančné možnosti na podporu pedagógov či aktívnych mimovládnych organizácií na tvorbu nových vzdelávacích zdrojov?
4. Schvaľovanie nových vzdelávacích zdrojov

Výstupy z jednotlivých skupín:

Školenia pedagógov k využívaniu CÚDEO:

Metodicko-pedagogické centrum pripravilo plán vzdelávania pedagógov k využívaniu CÚDEO; v rámci skupiny prebehla diskusia o potrebách k realizácii plánu:

- Technické zabezpečenie:
  - o priestor fyzický/ virtuálny
- Obsahové zabezpečenie:
  - o manažment očakávaní
  - o sústrediť sa na vzdelávanie k tvorbe / využívaniu digitálnych vzdelávacích zdrojov

Z diskusie vznikli aj ďalšie otázky, o ktorých je potrebné diskutovať s relevantnými aktérmi:

- Ako namotivovať pedagógov, aby pracovali s CÚDEO, resp. využívali digitálne vzdelávacie zdroje?
- Ako kategorizovať takýto vzdelávací obsah? (podľa ISCED kategórií?) Máme vôbec k dispozícii takýto obsah? (v diskusii boli spomenuté napr.: Planéta vedomostí, Digiškola, Rozvoj stredného odborného vzdelávania, Slovakiana)
- Schvaľovací proces digitálnych vzdelávacích zdrojov

Podpora tvorby nových vzdelávacích zdrojov:

V rámci prioritnej osi Vzdelávanie z Operačného programu Ľudské zdroje existuje viacero možností na podporu tvorby nových vzdelávacích zdrojov:

- Existujúce výzvy:
  - o celoživotné vzdelávanie – podpora vzdelávacích materiálov + školenia
  - o ZŠ + gymnázia – podpora matematickej, prírodovedeckej a čitateľskej gramotnosti (tvorba vzdelávacích zdrojov nie je podmienkou)
- Plánované výzvy:

Úrad splnomocnenca vlády SR
pre rozvoj občianskej spoločnosti

- zlepšovanie študijných výsledkov žiakov (inklúzia)/ gramotnosť – uchádzať sa môžu aj MNO
- podpora teoretickej časti vzdelávania + prepojenie na prax – pre stredné odborné školy
- budúci učitelia – podpora praxe

V rámci skúsenosti z Operačného programu Výskum a inovácie prichádza do úvahy priestor cez kreatívny priemysel na prepojenie tvorcov obsahu s tvorcami kreatívneho obsahu.

Schvaľovanie nových vzdelávacích zdrojov s licenciou – kritéria hodnotenia:

- je potrebné zmapovať digitálne vzdelávacie zdroje (overené vs. neoverené)
- je vhodné inšpirovať sa príkladmi zo zahraničia (napr. účasťou/organizovaním medzinárodnej konferencie)
- výzvou je hľadanie recenzentov (hodnotiteľov) s dostatočnou digitálnou gramotnosťou, odbornosťou a vecnosťou, ktorí vedia posúdiť didaktickú správnosť zdroja. Na zamyslenie je aj osobná zodpovednosť hodnotiteľa za posúdenie zdroja, spôsob financovania hodnotiteľov (cez národný projekt či štátny rozpočet), personálna náročnosť
- kritéria posudzovania by mali zahŕňať kvalitu (stupne) obsahu spoločne s technickou stránkou

NIEČO NA TEJ PARTICIPÁCII JE

Štvrtok, 14. marec 2019, 9:00 – 13:30

O svojich skúsenostiach s participáciou a s participatívnou tvorbou verejných politík sa so zúčastnenými podelili v panelovej diskusii hostia zastupujúci všetky úrovne verejnej správy:

- Pavol Široký, Ministerstvo životného prostredia SR
- Dana Gavalierová, Trenčiansky samosprávny kraj
- Jana Kadlečiková, CVEK (skúsenosti s participáciou na lokálnej úrovni)

Diskusiu moderoval Daniel Klimovský.

Diskusia sa venovala viacerým témam, súvisiacim s participáciou. V prvom rade sa hostia zamysleli nad nástrojmi participácie a diskutovali, či vôbec máme tieto nástroje dostupné, resp. či ich využívame. Diskutujúci sa zhodli na tom, že nástroje dostupné sú a je ich dostatočné množstvo, avšak uvedomovanie si nástrojov participácie je častokrát nízke či už zo strany úradníkov verejnej správy, ale aj občanov. Preto sa častokrát stáva, že participácia je len „nástenková“, alebo deklarovaná. Dostupnosť nástrojov participácie však nie je postačujúca pre osoby so zraniteľných skupín, ako napríklad pre ľudí so zdravotným postihnutím či zo znevýhodnených skupín.

Pre hostí je v tejto téme kľúčové vzdelávať o a k participácii širokú verejnosť, ale aj predstaviteľov štátnej a verejnej správy. Jedným z návrhov, ako vzdelávať všetkých zainteresovaných, je budovať povedomie o participácii na zrozumiteľnejších príkladoch – napríklad na participatívnych rozpočtoch či pri plánovaní územného rozvoja.

V rámci diskusie o nástrojoch zaznelo dôležité posolstvo – verejnosť nesmie byť považovaná za jednoliatu masu a treba využívať diverzitu dostupných nástrojov, napríklad sociálne siete pre mladých, medializáciu pripravovaných verejných politík zrozumiteľným spôsobom z najvyšších miest (napr. minister či štátny tajomník, ktorý informuje verejnosť), verejné stretnutia, prieskumy verejnej mienky, či jednoduchšie Google dotazníky.

Hostia sa zamysleli aj nad tým, či verejné inštitúcie vedia, s kým majú diskutovať, či poznajú prostredie. Na úrovni mesta sa síce ukázalo potrebné zmapovať aktérov, ale vo všeobecnosti si sú mestá vedomé, s kým by mali diskutovať, rovnako ako na úrovni štátu, resp. zastúpeného ministerstva životného prostredia. Na úrovni kraja sa zmapovanie relevantných aktérov ukazuje ako potrebné.

Z diskusie ďalej vyplynulo, že problematickejšie ako identifikácia aktérov je nedostatok personálnych a časových kapacít a vôľa úradníkov využívať nástroje participácie. V budovaní kapacít videli hostia veľkú a aktívnejšiu úlohu ÚSV ROS. Jeden z navrhnutých modelov predpokladal vytvorenie tímu zloženého z úradníkov ministerstiev, resp. orgánov verejnej správy zodpovedných za obsah politiky, predstaviteľov ÚSV ROS ako nestranných moderátorov, resp. facilitátorov participácie a odborníkov zo strany občianskej spoločnosti, MNO, akadémie či ostatných zainteresovaných aktérov, ktorí sú ale za svoju expertízu a vklad ohodnotení.

Jedným z odporúčaní hostí bolo zlepšiť informovanosť a sústrediť sa viac na motiváciu a mäkké nástroje, nie legislatívne a direktívne nástroje. Zo skúsenosti na lokálnej úrovni sa javí ako dobrý príklad prepájanie jednotlivých skupín aktérov participácie. Na úrovni štátu bola takisto zdôrazňovaná potreba verejnej komunikácie a zabezpečenia kontinuity návrhu politiky cez všetky nasledujúce štádiá, keďže

Úrad splnomocnenca vlády SR
pre rozvoj občianskej spoločnosti

častokrát sa návrh politiky, vytvorený na určitej úrovni participatívne, môže v ďalších častiach procesu kvôli rôznym faktorom pozmeniť.

V následnej diskusii aj s publikom rezonovala práve téma participácie ako verejnej služby, ktorá by mala byť adekvátne ohodnotená finančne, ale aj symbolicky – participácia by mala byť zo strany verejných inštitúcií prezentovaná ako pozitívna aktivita.

Odporúčania smerom k novému akčnému plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie:

- vzdelávať všetkých relevantných aktérov (verejnú správu na všetkých stupňoch, občiansku spoločnosť, verejnosť) o a k participácií – budovať kapacity, ale aj vôľu participovať
- využívať rôzne nástroje participácie
- prezentovať výhody participácie, pozitívne stránky participácie
- adekvátne ohodnotiť aktívnych participujúcich

Po diskusii sa zúčastnení rozdelili do troch skupín na základe oblasti pôsobenia – štátna správa, samospráva a občianska spoločnosť. V každej skupine boli dvaja gestori za ÚSV ROS, ktorí podnety zbierali.

V prvom kole zúčastnení z jednotlivých skupín odpovedali na nasledovné otázky:

- 1. Čo ponúkajú MNO/štát/samospráva ostatným dvom oblastiam?**
- 2. Čo očakávajú od ostatných dvoch oblastí?**

1. V prípade MNO diskutovali zúčastnení o nasledujúcej ponuke:

- expertíza v jednotlivých témach
- priame skúsenosti z praxe, know-how z danej témy na nižšej úrovni
- názory a skúsenosti zo zahraničia
- bunka nápadov (proti nápady)
- spoločenská služba, nadšenie, posilnené služby pre verejnosť
- diverzita pre štát, ktorý dostáva možnosť vybrať si z rôznych pohľadov
- vyššia legitimita
- neformálne vzdelávanie k právnemu štátu
- vôľa, ochota a kapacita participovať
- supľujú prácu samosprávy
- zvyšujú atraktivitu participácie pre občanov, priťahujú občanov k participácií, zjednodušujú prístup k informáciám, vytvárajú most medzi občanom a štátom (samosprávou)
- spájajú občanov okolo jedného motívu

V skupine prebehla diskusia, či MNO zjednocujú, alebo naopak ponúkajú viacero názorov. Viacerí diskutujúci sa zhodli, že mimovládna organizácia ponúka zjednotený pohľad svojich členov, podporovateľov. Rodina mimovládnych organizácií ponúka diverzitu názorov. Štát sa vie vďaka mimovládnym organizáciami pohybovať v spleti názorov.

2. Diskutujúci potom prezentovali svoje očakávania voči štátu a samospráve z pohľadu MNO:

- ochota štátu nekaziť snahu MNO, brať ich ako rovnocenných partnerov; štát by mal motivovať MNO, aby vytvorili partnerstvo s občanmi
- participácia počas implementácie, nielen počas tvorby
- férový partnerský prístup
- jasné procesy do finále (v záverečnej fáze)

- vysvetlenie odmietnutia (mechanizmus výberu a odmietnutia)
- verejná diskusia k závažným problémom
- vstup MNO je vítaný a vážený
- existuje systém hodnotenia participácie (odbornej práce), ale aj ocenenia participácie z najvyšších miest
- voľby nelegitimizovali právo na jeden názor, právo vybrať si názory
- partnerstvo = kultúrno–etická forma pozitívnej interakcie

Z pohľadu MNO existuje formálna ponuka štátu na spoluprácu a formálne nastavenia procesu sú výborné, rovnako ocenili aj fungovanie poradných orgánov vlády. Zástupcovia MNO štátu vyčítali „papierové“ procesy a to, že chýba praktická ponuka a finančné ohodnotenie, ako aj to, že efektivita spracovania návrhov zo strany MNO štátom je častokrát slabá.

Ďalší problém videli MNO v tom, že participácia sa končí medzirezortným pripomienkovým konaním, avšak vstup do legislatívneho procesu zo strany NR SR býva obrovský a častokrát dochádza k výraznej obsahovej zmene legislatívneho návrhu.

V ďalšom kole sa gestori jednotlivých skupín presunuli medzi skupinami. Gestori skupiny MNO diskutovali s predstaviteľmi samosprávy o tom, ako samospráva vníma ponuku MNO.

Zo strany samosprávy nebola aktivita MNO veľmi vnímaná. Ako jedna z možných príčin sa ukázala inaktivita samotnej samosprávy, ktorá by mala proaktívne poskytovať podnety, informovať verejnosť o aktivitách, motivovať svojich občanov a otvárať sa.

V niektorých mestách sa podľa predstaviteľov samosprávy MNO aktivizuje len okolo jedného problému, prípadne závisí od osobných vzťahov s vedením samosprávy – v mnohých prípadoch sa potom vzťah MNO a samospráva stáva až lobistickým.

V treťom kole gestori skupiny MNO diskutovali o ponuke MNO s predstaviteľmi štátnych inštitúcií. Diskutujúci sa zhodli, že MNO poskytujú štátu spätnú väzbu a expertízu. Prinášajú záujem o tvorbu politik – upozorňujú na problém a prinesú odporúčania na riešenie, ktoré môže potom štátna správa prevziať. Takisto ako v prípade samotných MNO, zúčastnení predstavitelia štátu vnímajú MNO ako zdroj inšpirácie, banku nápadov.

V konkrétnom prípade sa diskutovalo o proaktívnom zapojení MNO v téme verejných obstarávaní.

- [Prezentácia priorít národného projektu Participácia v súvislosti s Iniciatívou pre otvorené vládnutie](#)

Úrad splnomocnenca vlády SR
pre rozvoj občianskej spoločnosti

ZMYSEL ZVEREJŇOVANIA OTVORENÝCH INFORMÁCIÍ A IDEA HACK

Piatok, 15. marec 2019, 9:00 – 14:00

Posledný deň Týždňa otvoreného vládnutia 2019 bol venovaný téme otvorených informácií. V úvodnej prezentácii sa zúčastnení dozvedeli o vymedzení inštitucionálnych hraníc tých rezortov a úradov, ktoré sa venujú téme otvorených informácií. Zjednodušené rozdelenie je nasledovné:

1. ÚSV ROS – problematika otvorených dát z pohľadu princípov otvoreného vládnutia

ÚSV ROS sa pozerá na otvorené dáta v kontexte ich významu, využitia pre verejnosť, MNO a ich spoločenskej hodnoty.

Zaujíma sa o to, čo by mali robiť otvorené dáta – zvyšovať transparentnosť, efektivitu, dôveru vo verejnú moc, atď.

2. **NASES** sa v téme otvorených dát venuje prevažne prevádzke a výkonu portálu otvorených dát data.gov.sk, v prepojení na európsky dataportál. V tomto kontexte sa otvára otázka ohľadom doplnenia metadát k zverejňovaným údajom, ktoré by ich kategorizovali.

3. **Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu** – zameriava sa na dátovú politiku štátu, sprostredkovania zdrojov na zverejňovanie údajov, kompetencie.

Ďalšími úradmi, ktoré sčasti do problematiky otvorených informácií vstupujú, sú aj **Úrad na ochranu osobných údajov** či **Národný bezpečnostný úrad**

Na predchádzajúcom Týždni otvoreného vládnutia 2018 sa otvorila aj téma Zákona o údajoch (úloha č. 2 z akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie, termín plnenia 31. august 2019). Momentálne sa k tvorbe zákona tvorí formalizovaná pracovná skupina, ktorá v prvom rade pripraví zákon s definíciou dát, pričom bude paralelne pracovať na tvorbe legislatívneho zámeru rozšíreného Zákona o údajoch.

Po prezentácii sa zúčastnení rozdelili do skupín, v ktorých diskutovali o informáciách z pohľadu princípov otvoreného vládnutia – teda o takých informáciách, ktoré prispievajú k **zvyšovaniu transparentnosti, dôvery občanov, zvyšovaniu potenciálu ľudského kapitálu** či iných.

V rámci **zvyšovania transparentnosti** zúčastnení identifikovali nasledovné informácie:

- Počet žien a mužov zamestnaných v štátnej správe
- Priemerné ročné mzdy podľa pohlavia
- Zverejnenie počtu žien a mužov vo vedúcich pozíciách podľa kódov štatistického úradu
- Zverejňovanie porovnanie medzi predpokladanou hodnotou zákazky a finálnou (obstaranou) hodnotou zákazky (na ročnej báze)

Pre **zvyšovanie dôvery** občanov v štát boli ako vhodné identifikované nasledovné informácie:

- Strojovo čitateľné údaje (čím väčšia transparentnosť, tým väčšia dôvera ľudí)
- Kompetenčná mapa (zverejnenie na stránke, ako prebiehajú procesy na danom rezorte)
- Jednotná metodika zverejňovania dát (zverejňovanie hodnotení, rozhodnutí)
- Zverejňovanie indikátorov kvality
- Zrozumiteľná komunikácia
- Zabezpečenie zverejňovania kvalitných dát
- Inšpirácie zo zahraničia

- Kontaktný bod = dátový kurátor
- Popularizácia témy pre rôzne cieľové skupiny: akademická pôda, školy, podnikatelia a občania, vzdelávať v téme (pedagógov)

Ako informácie relevantné pre **budovanie ľudského kapitálu** boli identifikované nasledovné dáta:

- zoznam učebníc (a ich autorov)
- zoznam metodických pokynov (a ich autorov)
- zoznam škôl a iných vzdelávacích organizácií; k tomu špecificky aj "témy", aby sa ľahšie hľadali školy, partneri na spoluprácu, ...
- zoznam odborov
- zoznam stratégií (dokumentov)
- zoznam projektov (pripravovaných, realizovaných, zrealizovaných)
- štatistiky zamestnanosti
- štatistiky študentov: podľa škôl, podľa odborov, početnosť v posledných ročníkoch, ...
- štatistiky nástupných plátov študentov (cele, podľa škôl, podľa odborov, ...)
- štatistiky počtu zamestnancov v rôznych profesiách, odvetviach, ... (aj zoznam profesii, odvetví, ...)
- k tomu aj "podkategórie": obsadené, ponúkané (firmami), žiadané (ľuďmi)
- vzdelanostná štruktúra (celá SR, kraje, okresy, ...)

Z vyššie uvedených dát sa dajú pripraviť napríklad nasledovné vstupy:

- analýzy typu „ktoré profesie chýbajú?“, „ktorých profesií je priveľa?“, ...
- úplne konkrétny príklad [Útvaru hodnoty za peniaze](#): (slúži aj ako príklad na aplikáciu - t. j. vypracovať aplikáciu tak, aby graf „žil“ podľa toho, ako sa priebežne aktualizujú podkladové dáta)

K budovaniu ľudského kapitálu zúčastnení identifikovali aj ďalšie potrebné aktivity ako napríklad:

- naviazať analytický výkon na zverejňovanie údajov, napr.:
  - podporiť analytické jednotky, aby robili (častejšie) verejné výstupy
  - stimulovať MNO

Vo všeobecnosti by mala byť stimulovaná dátová gramotnosť, aby čo najviac ľudí vedelo pracovať s dátami a analýzami.

Popoludňajší program pokračoval tzv. **Idea Hackom** – zúčastnení sa zamýšľali nad rôznymi aplikáciami, ktoré by sa dali z vyššie uvedených informácií tvoriť. Idea Hack slúžil na zber nápadov v štýle „kreativite sa medze nekladú“, neboli identifikované žiadne ďalšie podmienky týkajúce sa realizácie či financovania. Z Idea Hacku vyšli nasledujúce nápady:

1. Agendový systém:

- Výruby stromov ako aplikácia
- Metadáta vo forme open dát – kde sa koľko stromov vyrúbalo

2. Nástroj na vizualizáciu dát (zobrazenie dát v priestore a čase):

- Napr. vzťah športujúcich detí v. financie, ktoré tam idú

3. Dáta Slovenskej obchodnej inšpekcie:

- Výsledky kontrol – aplikácia v štýle „bezpečných miest na jedenie“
- Údaje: koho kontrolovali, kedy kontrolovali, aké boli hlavné zistenia

4. Transparentnosť + informovanosť: údaje o aktivitách poslancov:

- Údaje: stretnutie s kým, ciele stretnutia, ako hlasovali

Úrad splnomocnenca vlády SR
pre rozvoj občianskej spoločnosti

OBČIANSKA SPOLOČNOSŤ A OTVORENÉ VLÁDNUTIE – KOŠICE A BANSKÁ BYSTRICA

26. – 27. marec 2019, 17:00 – 19:00

V rámci tvorby nového akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie zorganizovali predstavitelia ÚSV ROS regionálne diskusie s predstaviteľmi mimovládnych organizácií, aktívnych občanov a verejnosti. Cieľom konzultácií bolo predstaviť proces tvorby akčného plánu, hlavné témy, ktorým sa prostredníctvom Iniciatívy otvára vládnutie na Slovensku a získanie spätnej väzby a nových podnetov od zúčastnených.

Vďaka zúčastneným sme získali množstvo podnetov, týkajúcich sa aj tém, ktoré presahujú súčasné rozmery Iniciatívy pre otvorené vládnutie. Podnety, ktoré vzišli z regionálnych stretnutí, sa v mnohých prípadoch zhodovali aj s podnetmi z Týždňa otvoreného vládnutia, napríklad:

- Otvoriť diskusie o hodnotení spolupráce mimovládnych neziskových organizácií so štátom
- Personálne zabezpečiť participatívne procesy na lokálnej, regionálnej či štátnej úrovni verejnej správy
- Posilňovať budovanie kapacít a vzdelávať k participácii na všetkých úrovniach verejnej správy a občianskej spoločnosti tak, aby participácia nebola len deklaratívna
- Zlepšiť informovanosť občianskej spoločnosti, verejnosti o legislatíve
- Zlepšiť zverejňovanie informácií, ktorými disponujú orgány verejnej správy
- Zlepšiť zverejňovanie informácií na portáli Slov-lex
- Otvoriť diskusiu o možnostiach participácie pri legislatívnych návrhoch v NR SR
- Posilniť, resp. budovať regionálne partnerstvá medzi verejnou správou a občianskou spoločnosťou

Mnohé z podnetov boli zapracované do predbežného návrhu nového Akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2019 - 2021. S viacerými podnetmi bude ÚSV ROS ďalej pracovať mimo Iniciatívy pre otvorené vládnutie, v rámci aktivít spojených s rozvojom občianskej spoločnosti či diskusií s jednotlivými ministerstvami na pôde Rady vlády SR pre MNO. Niektoré z podnetov verejnosti sa zamerali aj na témy, ktoré presahujú súčasný rozsah Iniciatívy pre otvorené vládnutie, ale sú takisto dôležitými témami na ďalšiu diskusiu s relevantnými aktérmi, napríklad:

- Zvyšovanie informovanosti verejnosti o Európskej únii
- Hodnotiace kritériá pre projekty z fondov EÚ s ohľadom na špecifické podmienky mimovládnych neziskových organizácií
- Transparentnosť a prerozdelenie financií v športe
- Index daňovej spoľahlivosti - koľko exekúcií vedie občan a koľko sa vedie proti nemu
- Združovanie malých obcí

